



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

17 Formula Christianæ mentis refellitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

ad scripturā reculisse, At Paulus nō dicit, Incōpre
hensibilia sunt iudicia scripturæ, sed dei, Sic Esais
as. 40. non dicit, Quis nouit sensum scripturæ, sed
sensum dñi, quō Paulus asserat, christianis notum
eē sensum dñi, uerū in his, q̄ donata sunt nobis, ut
ibidē dicit. 1. Cor. 2. Vides ergo q̄ obscuriter hos
locos scripturæ inspexeris & tā apte citaris, q̄ ap-
te citas fere oīa pro libero ar. Sic & exēpla tua, q̄
subiungis, nō sine suspitione & aculeo, nihil faciūt
ad rē, qualia de distinctione psonarū, de cōglutina-
tione naturæ diuinæ & humanæ, de peccato irre-
missibili, quorū ambiguitatē dicis nōdū eē resectā

¶ Si de sophistarū q̄stionibus circa has res as-
gitatis, intelligis, qd tibi fecit innocentissima scrip-
tura, ut ab usum sceleratorū hoīm obſcūas illius
puritatē? Scriptura simpliciter cōfiteē trinitatem
dei & humanitatē Christi & peccatū irremissibile
Nihil hic obscuritatis aut ambiguitatis, Quibus
uero modis ista habeant, Scriptura non dicit, ut
tu fingis, nec opus est nosse, Sophistæ hic sua som-
nia tractant, illos argue & dāna, & scripturas ab-
solue. Si uero intelligis, de ipsa rei substantia, ite-
non scripturas, sed Arrianos argue, & eos, quibus
opertū est Euangelion, ut clarissima testimonia
de diuinitatis trinitate, & humanitate Christi, per
operationem Satanæ dei sui non uideant, Et ut
breuiter dicā, Duplex est claritas scripturæ, sicut
& duplex obscuritas, Vna externa in uerbis minis-
terio posita, altera in cordis cognitione sita, Si de
interna claritate dixeris, nullus homo unū iota in
scripturis uider, nisi qui spiritū dei habet, omnes
habent obscuratū cor, ita, ut si etiam dicant & no-

tinc, p

Duplex
claritas

scriptura

Sic duplex
obscuritas

runt proferre oīa scripturæ, nihil tñ horū sentiant,
aut uere cognoscant, neq; credūt deū, nec sese eē
creaturas dei, nec quicq; aliud, iuxta illud Psal. 13.
Dixit insipiens in corde suo, Deus nihil est, Spiritus
em̄ requiritur ad totā scripturā & ad quālibet
eius partem intelligendā, Si de externa dixeris,
Nihil prorsus relictū est obscurū aut ambiguum,
sed oīa sunt per uerbū in lucē producta certissimā
& declarata toto orbi quæcūq; sunt in scripturis.

¶ Sed illud magis est intolerabile, qđ causam
hanc lib. arb. inter ea numeras, quæ sunt inutilia,
& nō necessaria, Et loco eius nobis recēses, que ad
pietate Christianā satis eē iudices, qualē formam
certe describeret facile qlibet Iudæus aut Gētilis,
Christi prorsus ignarus, nā Christi, ne uno quidē
iota mentionē facis, ac si sentias Christianā pietas
tē sine Chro eē posse, tantū si deus natura clemen
tissimus totis uirib; colat, Quid hic dicā Erasme?
Totus Lucianū spiras, & inhalas mihi grandē Es
picuri crapulā, Si tu hanc causam nō necessariam
ducis Christianis, cede quæso ex harena, nihil tibi
bi & nobis, Nos necessariā ducimus, Si est irreligi
osum, si est curiosum, si superuacaneū, ut tu dis
cis, scire, An deus contingenter præsciat aliquid,
An uoluntas nostra aliquid agat in his quæ perti
nent ad æternā salutē, uel tantū patiatur ab agen
te gratia, An quicquid boni uel mali facimus, me
ra necessitate faciamus uel patiamur potius, quid
rogo erit tui religiosum? quid graue? quid utile
scitur? Hoc prorsus nihil ualet Erasme, Das ist zu
viel, Difficile est hoc tribuere ignorantie tuæ, ut
qui iam senex & inter Christianos uersatus, & sa
craslice

erās literas diu medicatus, non relinquis locum,
quo te excusamus aut bene de te cogitemus, Et
tamen hæc portenta tibi ignoscunt Papistæ & fe-
runt, ea gratia, quod in Lutherum scribis, alioqui
te dentibus laceraturi, si Lutherus abesset, & ta-
lia scriberes, Amicus Plato, Amicus Socrates, sed
præhonoranda ueritas, Nam ut parum intelligen-
tes in scripturis & pietate Christiana, certe hoc ul-
hosti Christianorum sciendum erat, quid Christi-
ani necessarium & utile, & quid non tale haberēt,
Tu uero Theologus & Christianorum magister,
præscripturus illis formam Christianismi, non sal-
tem more Sceptico tuo, dubitas quid necessari-
um & utile illis sit, sed plane in diuersum laberis,
& iam contra ingenium tuum assertionem inaudis-
ta, iudicas, ea non esse necessaria, quæ nisi necessa-
ria & cognita certo fuerint, nec deus, nec Christus
nec Euangelion, nec fides, nec quicquam reliquū
est, ne Iudaismi quidem, multo minus Christianis-
mi. Deum immortalem, Erasme, quantam fenes-
tram, immo quantum campum aperis contra te
agendi & dicendi, Quid tu de libero arb. boni aut
recti scriberes, qui tantam ignorantiam scripturæ
& pietatis, his uerbis tuis cōfiteris? Sed cōtra-
ham uela, nec meis uerbis hoc loco (quod infra forte
faciam) sed tuis uerbis agam tecum.

¶ Forma Christianismi a te descripta inter
cætera hoc habet, ut totis uiribus enitamur, ad
am remedium poenitentiae, ac domini miseri-
cordiæ modis omnibus ambiamus, sine qua nec
uolūtas hūana efficax est nec conatus. Itē nemini
desperādā esse ueniam a deo natura demētissimo
Hæc